

קול רינה

רב פעלים - ע"ש הבן איש חי

בנשיאות מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל
ובראשות מו"ר הרב יורם אברג'ל זצוק"ל

פרשת ויקהל

אמרי נועם

שיחה לפרשת השבוע מאת מורנו הרב

עיקר השבת - שלום

בתחילת פרשתנו נאמר: "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר ציוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת, לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת".

וצריך להבין: מדוע מתחילה כוללת התורה את כל המלאכות השונות האסורות בשבת בכלל אחד ("וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת"), ולאחר מכן מוציאה מן הכלל את איסור הבערת אש בשבת ("לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת") ומפרטת אותו באופן מיוחד?

מלבד הביאור הפשטי (המובא בגמרא שבת ע, א) לאיסור "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", ישנו ביאור פנימי לכך בספר תיקוני הזוהר (תיקון מ"ח) שהכוונה היא שאסור לאדם להבעיר בביתו ביום השבת אש של כעס ומחלוקת כדי שלא יופר חלילה השלום בביתו ביום השבת. ולפי ביאור זה ניתן ללמוד על טעם נוסף שהתורה הוציאה מן הכלל את איסור הבערת אש בשבת ופירטה אותו באופן מיוחד:

והיינו כי כל היסוד של שבת קודש הוא מידת השלום, כפי שתיקנו רבותינו לומר בתפילת ערבית של ליל שבת: "ופרוס עלינו סוכת רחמים ושלום, ברוך אתה ה' הפורס סוכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל וכו'", וכן בתפילת העמידה של מנחה של שבת תיקנו רבותינו לומר: יום מנוחה וקדושה לעמך נתת... מנוחת שלום השקט ובטח". וכן נהוג בעם ישראל לברך איש את רעהו ביום שבת בברכת "שבת שלום". ועצם מידת השלום נבראה ביום שבת.

מעתה מובן מדוע התורה הוציאה מן הכלל את איסור הבערת אש בשבת ופירטה אותו באופן מיוחד, וזאת כדי ללמדנו שמי שמבעיר את אש הכעס והמחלוקת בשבת וגורם לסלק מביתו את מידת השלום ביום שבת עובר על איסור חמור ביותר עוד יותר משאר איסורי שבת, כיון שבמעשה זה הרי הוא פוגם בכל היסוד והעיקר של השבת - מה שהיא בבחינת "סוכת שלום", "מנוחת שלום", "שבת שלום" - שכל זה תלוי במידת השלום.

נוסף על כך: הרי מבואר בזוהר הק' (פר' יתרו פח, א) שמיום השבת מתברכים כל ששת ימי השבוע. ממילא גם השלום בית שיהיה לאדם במשך כל ששת ימי השבוע תלוי בשלום בית שיש לו ביום השבת. וכל הברכה בבית תלויה במידת השלום שיש בין בני הבית, כמו שאמרו חז"ל (בסיום מסכת עוקצין): "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום", ולמדו זאת ממה שנאמר: "ה' יברך את עמו בשלום" (תהלים כט, יא), ואם כן, מי שחלילה מבעיר את אש הכעס והמחלוקת בביתו ביום שבת, ומסלק מהבית את מידת השלום ביום שבת, ממילא גורם לסלק מביתו את מידת השלום גם במשך כל ששת ימי השבוע, וממילא גורם גם לסלק מביתו את כל הברכה.

בצור ירום

ביאור התניא מאת מורינו הרב

אין רווח מלהיות עצבני

אדם צריך תמיד להזהר לא לעוות את ההגיון, לא להיות רגזן, לא להיות עצב, כי זה מעוות את המידות של השכל. צריך לדאוג שהמוח יהיה קר, אם המוח יהיה חם, הוא יהיה עצבני מאד. אנשים רבים חושבים שבזכות העצבים הם משיגים הרבה דברים, אבל זה לא נכון, חז"ל פסקו אחרת - רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותו (קדושין מ"א ע"א).

כלומר רגזן לא צריך עונש נוסף, כל היום הוא נענש בזה שהוא עצבני, מספיק לו העונש שהוא חי בתוך המצב הזה. ויש הרבה אנשים כאלה, אסור להזיז לידם שום דבר, אסור שיהיה רעש, אוי לו למי שמתעטש לידם. אנשים כאלה אין להם שמחה, כשאין שמחה - הכל נראה אפל, יש להם הרבה שאלות, וכי כשאדם נכנס לחדר מואר יש לו שאלות! הוא רואה את הכל בבירור מול העיניים, אבל כשנכנסים לחדר אפל, יש הרבה שאלות, מה זה? - זה קיר, מה זה? - זה כסא וכו'. השאלות נובעות כשאדם הולך בחושך, ולמה הוא הולך בחושך? כי ה' לא האיר עיני שכלו.

ולמה ה' לא האיר את עיני שכלו? כי אין לו כלים, שאין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, כמ"ש (דניאל ב') "יְהִיב חֶכְמָתָא לְחַכְמִין וַיִּמְנָדְעָא לְיַדְעֵי בִּינָה" (ברכות נ"ה ע"א).

זמני השבת

צאת השבת:		הדלקת נרות:	
18:18	ר"ת 18:01	17:27	ירושלים
18:16	ר"ת 18:57	17:25	תל אביב
18:17	ר"ת 18:59	17:26	חיפה
18:18	ר"ת 19:00	17:26	באר שבע

ענקי הרוח

מעשיות על גדולי החכמי ישראל

רבי צדקה חוצין - א' אדר

חכם צדקה חוצין השני היה מחכמי עירק בירושלים ומגדולי המקובלים בדורו לפני כשבעים שנה. הוא נולד בבגדד בשנת התרל"ו לאביו חכם משה, שהיה מפרנסי הקהילה. רבנו היה דור ששי לחכם צדקה חוצין הראשון (ראש רבני עירק ובעל שו"ת צדקה ומשפט). חכם צדקה חוצין השני ע"ה למד בצעירותו במדרש "בית זילכה". רבו המובהק היה הבן איש חי. אחר פטירתו של הבן איש חי ע"ה, הפך ביתו של רבנו להיות מרכז לכל ההכרעות הרוחניות של גולת בבל. כל פעולותיו היו שלא על מנת לקבל פרס, ולא היה מוכן לקבל תמיכה מאף אדם. לשם כך, פתח בית מסחר לספרי תורה והיה עוסק בו רק ב"בין הזמנים". כל שאר זמנו הקדיש לתורה, והיה בא לישיבה תמידית כסדרן. לבסוף קבל ירושה שהספיקה לו למחיתו. הוא עזב את מסחרו והתמסר כל כולו לתורה. בשנת התרפ"ד עלה לירושלים. מיד בבואו, הוכתר כראש רבני העדה הבלית. בדרכו ארצה נסע עם שיירת רבנים שמנתה עשרה איש, וביניהם גאוני עולם, בדרך, חלה אחד הרבנים ונאלץ לשוב על עקבותיו. כך, נותרו בשיירה תשעה בלבד. כיצד ימצאו עשירי למניין? עם דמדומי חמה ביקשו הרבנים להתפלל ביחידות, אך חכם צדקה חוצין טען בתוקף: "אנו נעשה את שלנו. נעמוד ונצעק בקול גדול: 'עשירי למניין!', וה' יעשה הטוב בעיניו". נעמד חכם צדקה חוצין באמצע המדבר והחל צועק: "עשירי למניין! עשירי למניין!" לפתע, נשמע קול בערבית, ומאי שם הגיח אדם לבוש כערבי, ונעמד במרחק מהקבוצה. הרבנים, שביקשו לבדוק אם הוא יהודי, פנו אליו בארמית ושאלו: "דידן?". ענה האיש: "דידן ודידן!". שמחו הרבנים שמחה גדולה על הזכות שנפלה בחלקם להתפלל במניין, וחכם חוצין הפטיר: "ה' יגמור בעדי. אדם חייב לעשות, וה' עוזר בידו".

נקודה בפרשה

נקודה למוחשבה מאת רבנו הגאון החיד"א שליט"א

סגולה להשראת השכינה

"וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם"
(שמות לה, א')

אבא היקר עטרת ראשינו, רבינו יורם אברג'ל הביא את דבריו המאירים של רש"י הק' בשם המדרש, שאותו יום שמשה רבינו הקהיל את כל עם ישראל, היה למחרת יום הכיפורים. ודקדק מורינו הרב אור החיים הק' ע"ה, מדוע דוקא כאן אמר הכתוב "ויקהל משה", הרי תמיד כשמשה רבינו אומר לעם ישראל את דברי ה' יתברך, הוא מקהיל אותם, ואם כן למה דוקא כאן הזכיר "ויקהל"? ותיירץ האור החיים הק' שהואיל וראו כולם כי קרן עור פניו, וייראו מלגשת אליו, הוצרך להקהיל את כולם, כדי שלא ימנעו קצת מהפחד והמורא, ולכן דקדק הכתוב לומר את 'כל' עדת בני ישראל. ומכאן לומדים שאמנם, מורא תלמידי חכמים הוא דבר גדול מאד, אך בכל זאת צריך להתקרב בשיעור הקרבה הנכונה, כדי ללמוד הנהגות כשרות, לדעת לעבוד את ה' יתברך. ולכן משה רבינו קרא לכולם להתקרב ולשמוע למרות המורא הגדול ממנו.

מבאר האור החיים הקדוש בשם הזוהר שהטעם שהכתוב אומר "את כל" בני ישראל, לומר שהקהיל את האנשים להפריד אותם מהנשים, כדי שיהיו גברים לבד ונשים לבד.

מכיוון שהיה השטן מצוי ביניהם, ומשה דאג שהשטן לא יוכל להזיק להם ולא יוכל לקטרג עליהם. וכל מקום שהגברים נמצאים לבדם והנשים נמצאות לבדן, השטן לא יכול להזיק אותם. ובוודאי שגם נשות ישראל הצדקניות כולם הגיעו לכבוד המשכן לשמוע את דבר ה', ובפרט להביא את נדבת המשכן, ולכן, הקהיל את האנשים בפני עצמם והנשים בפני עצמן, ולא באו במסיבה אחת, והתורה הקדושה רמזה את זה בתיבת "בני", לומר שהיו הגברים לבדם והנשים לבדן, וכך זו סגולה גדולה להשראת השכינה הקדושה.

והעלה אבא היקר והאהוב רבינו יורם מיכאל אברג'ל בספרו הק' בצור ירום כי כל שמחה שהאדם עושה, וזוכים שהשמחה תתקיים בצורה קדושה וצנועה, עם הפרדה מכובדת בין גברים לנשים, והכל בשמחה ויראת שמים, ה' יתברך נמצא שם, ואם זוכים שה' יתברך נמצא בשמחה של המשפחה, בודאי שהברכה מצויה. והעיקר שהכל יהיה בדרכי נועם, ובאהבת ה' יתברך ובאהבת ישראל.

רב פעלים

תלמידים מספרים על מורנו הרב

הרב יורם שלי

מראש אני אומר שמעולם לא זכיתי לפגוש את מורנו הרב בחיי חיותו. אין ספור פעמים שיכולתי ללכת עם חברים לקבלת קהל או לחילופין שיעורים בבאר שבע העיר שבה נולדתי וגדלתי כל חיי וכלום. בבחינת סומא בכל הקשר עם הרב. אפילו את השיעורים של הרב שניסיתי לשמוע דרך היוטיוב לא הצלחתי להבין כלום בעוונותי הרבים.

הכל התחיל בכ"ז בתשרי תשע"ו יום הסתלקות הרב לשולחן המלך. משהו בי נדלק. משהו שנשמה שלי נפתח והרגשתי שאני פוקח את העיניים שלי לראשונה בחיי וממש לידה מחדש. אני זוכר שהדבר הראשון שקיבלתי שקשור לרב זה הדיסק שיצא על ה"צוואה" שפשוט שמעתי אותו שוב ושוב עד שכמעט ידעתי אותו בעל פה. הייתי מקפיד לפקוד את הציון הקדוש. באמת שהיה בי צמא למורנו הרב לא רק לתורתו אלא ללמוד עליו, על פעולות, על עשייתו ועל הנלווים אליו.

הסיפור שלי על הרב הוא בעצם השינוי שחל בי מאז שהכרתי או בעצם לא הכרתי את הרב. אם הגדרתי את עצמי מלפני כן כבעל תשובה הבנתי שהדרך עוד ארוכה ארוכה אבל-אפשרית,

הסיפור שלי על הרב זה בעצם החיים שלי שאני מרגיש את הרב בכל צעד בכל החלטה בכל משהו שאני עושה בבחינת שהרב לוקח את ידי ומוליך אותי איתו בדרך הישרה. כמובן וכמובן שלא אלמן ישראל והרב השאיר לנו את מורי ורבי שליט"א הרב חיד"א שהוא מבחינתי הרב יורם שלי. תודה רבה ושנזכה שכבר הרב יהיה פה עם מלך המשיח ונרקוד איתו יחדיו בדרך לבית המקדש.

שואל ומשיב

הלכות אקוטאליות מאת רבנו החיד"א שליט"א

תפילת שחרית של שבת קודש

שאלה: בשבת בבוקר, האם נכון להשכים קום מוקדם ככל האפשר, כדרכו בכל השבוע, או שמא נכון בשבת לאחר קצת את הקימה?

תשובה: אשרי האיש שזוכה להשכים קום בשעה מוקדמת כל השבוע, וביותר אשרי מי שזוכה להתגבר כארי לעבודת הבורא, שיהא הוא בעצמו מעורר השחר. כמבואר במרן השולחן ערוך [בסימן א'], וכמו שהעליתי בסייעתא דשמיא בספרי הקטן "תורת רבינו יורם - שו"ת יתגבר כאר"י".

וכמו כן לכתחילה גם בשבת קודש ישכים לבית הכנסת מוקדם, וכך יוכל להרוויח את השבת הקדושה ביותר לימוד תורה, ואחדות המשפחה היקרה בסעודות שבת בנחת ובשמחה.

ואולם יש נוהגים בשבת לאחר קצת את הקימה בבוקר מאשר ביום חול, ויש בזה עונג שבת שנחים קצת עד יותר מאוחר. ומצאו רמז לאיחור הקימה בשבת, שנאמר בקרבן התמיד של ימות החול "בבוקר", ואילו בקרבן תמיד של שבת כתוב, "וביום השבת" ולא כתוב "בבוקר", והוא רמז יפה. אולם לא יאחר יותר מדאי כי כבר העלה אדוני אבי מופת הדור רבינו יורם אברג'ל בשם מרן הבן איש חי הקדוש זלה"ה ששעה אחת של תורה בשבת, שווה יותר מאלף שעות בחול.

שאלה: כשאומר בשבת קודש "נשמת כל חי" בסיום פסוקי דזמרה, כשמגיע למילים "ולך לבדך אנחנו מודים", האם ישחה וישתחוה שם, או לא?

תשובה: לא ישחה וישתחוה כשאומר למילים "ולך לבדך אנחנו מודים", מכיון שצריכים להשתחוות רק במקום שחכמינו הקדושים אמרו להשתחוות.

נוהגים להרבות בזמירות של שבת בכמה פרקים בפסוקי דזמרה, אחרי שאומרים הודו, קודם ברוך שאמר, ואם שכח ולא אמר חלק מההוספות, לא חייב לחזור, ואם ירצה בכל זאת להשלים, תבוא עליו ברכת טוב, שהרי אין זה אלא רק אמירת מזמורי תהילים.

גאולה ומשיח

פנינים והנהגות מגדולי החסידות

מצווה שלמה

רגיל היה רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא בימי עלומיו, לחזור בכל יום של יריד על פתחי החנוונים, לאסוף לצרכי צדקה ומתן בסתר.

סיפר רבי מאיר יחיאל: יום נאה היה, האיכרים באו בהמוניהם, קנו ומכרו. החנוונים הרוויחו בקלות. אספנו סכום יפה תוך זמן מועט, כולם נתנו בעין יפה. כשחזרתי לבית המדרש עם כיס מלא מטבעות ושק מלא גאוה, ידעתי שאכן פגומה המצווה: מהולה ביהירות יתירה... והיה ביום גשום וסגריר, האיכרים לא באו וחנוונים לא הרוויחו, נרטבנו עד לשד עצמותינו, כיתתנו רגלינו יום תמים, ומאומה לא העלנו בידינו. כשחזרתי לבית המדרש, עמוס בקללות וגידופים, וכיס ריק והרגליים כושלות, ידעתי שהמצווה שלימה: ארס הגאוה לא חדר לתוכה...

ברוך הדרן פרק ד'

מאת: ר. אהרונ

אל תדר הנהטבח נכנס מפקד מרושע,
ובעקבות כך שחיה ל! לא את נער יהודי שעדין כוחו במתנוג,
ציווה עליו לחפור בונקר באדמה סלעית עד הערב, בעזרת פטישון.
בבונקר זה הוא התנה את חזרתו למטבח.

